

Beleidsplan Meedoen 2012-2015

Samen sterk in mensenwerk

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Wat betekent Meedoen en om wie gaat het?

1.1 Inleiding	4
1.2 Meedoen: wat betekent het?	4
1.3 Om wie gaat het?	4

2. Begrippen en uitgangspunten

2.1 Zelfredzaamheid en wederkerigheid	6
2.2 De uitgangspunten voor Meedoen	7

3. De vier doelen van ‘Samen sterk in mensenwerk’

3.1 Vier beleidsdoelen	9
3.2 Meedoen mogelijk maken	9
3.3 Versterken van het zelforganiserend vermogen van (groepen) inwoners ..	11
3.4 Eigen kracht mogelijk maken	11
3.5 Niemand tussen wal en schip	12

4. Van doelen naar uitvoering

4.1 Rol van de gemeente	14
4.2 Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma ‘Werken aan meedoen’	14
4.3 Monitoring en evaluatie	15
4.4 Ten slotte	15

Voorwoord

De gemeente Deventer streeft naar een samenleving waarin iedereen kan meedoen, een plek heeft of rol kan vervullen. Of dit nu werk, wonen, gezondheid, sport, vrijwilligerswerk of ontmoeten betreft. Een samenleving waar je naar vermogen aan deelneemt of bijdraagt. Een samenleving waarin burgers bij elkaar betrokken zijn en hun kwaliteiten optimaal inzetten voor zichzelf, hun omgeving en daarmee de stad. Meedoen geeft een gevoel van eigenwaarde, draagt bij aan welzijn en welbevinden en verkleint de vraag naar zorg.

De kracht van Deventer

Wij kiezen ervoor om ondersteuning op maat te geven aan iedere inwoner die dit nodig heeft om mee te kunnen doen. We willen de toegankelijkheid en kwaliteit van ondersteuning in onze gemeente verbeteren. We bereiken meer door te denken en werken vanuit de mogelijkheden en talenten van mensen. Wij doen niet meer bij elk probleem een zorgaanbod, maar laten meer over aan mensen zelf en hun eigen omgeving. Gemeente en professionals ondersteunen bewoners en vinden samen de beste oplossing. Wij geloven in de kracht van mensen en in de kracht van de Deventer samenleving.

Integraal plan

Inwoners moeten kunnen meedoen op alle levensterreinen. Daarom is dit een beleidsplan waarin meerdere beleidsthema's zijn opgenomen die met Meedoen te maken hebben. Door de onderlinge samenhang zijn de thema's afgestemd. Dat maakt het tot een integraal beleidsplan. Elk jaar wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt, waarin staat wat de gemeente en de partners in de stad gaan doen. Deze uitdaging willen we ook met u aangaan. Alleen dan kunnen we de kracht van Deventer daadwerkelijk aanboren.

Dank

Dit plan is tot stand gekomen met inbreng van vele betrokkenen. Ieder gaf vanuit de eigen belevingswereld en professionaliteit waardevolle informatie. De leden van de Wmo-raad en haar clusters, de Sportraad en de Stichting Cliëntenraad Deventer verdienen speciale dank voor hun inzet en bijdragen.

De inbreng van alle betrokkenen tekent het belang dat Deventer hecht aan het meedoen aan de samenleving van alle inwoners. Als burgemeester en wethouders zijn wij trots op deze grote betrokkenheid en inzet!

Samen zijn we sterk in mensenwerk!

Namens het College van burgemeester en wethouders
Margriet de Jager,
Wethouder Meedoen

1. Wat betekent Meedoen en om wie gaat het

1.1 Inleiding

Alle inwoners moeten volwaardig kunnen meedoen in de Deventer samenleving. De meeste mensen redden zich prima en nemen deel aan de samenleving, soms met ondersteuning van familie, burens of vrienden. Veel inwoners voelen zich medeverantwoordelijk voor de samenleving en leveren daar een bijdrage aan. Sommigen doen minder vanzelfsprekend mee. Deventer helpt deze groep al jaren op vele manieren. Mensen krijgen bijvoorbeeld een steuntje in de rug bij zelfstandig wonen, het vinden van werk of het opbouwen van sociale contacten. Volwaardig meedoen verschilt van persoon tot persoon, is naar eigen kunnen en dus op maat.

Gezamenlijk vertrekpunt voor betere resultaten

Alle projecten en activiteiten rond het thema Meedoen moeten helder en overzichtelijk zijn en vanuit een gezamenlijk vertrekpunt worden uitgevoerd. De grote inzet van inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente geven dan nog betere resultaten. Dit beleidsplan Meedoen 'Samen sterk in mensenwerk' is dat gezamenlijke vertrekpunt.

Integraal plan

Dit beleidsplan stelt het inhoudelijk en strategisch kader van waaruit we aan de slag gaan. Voor de beleidsthema's volksgezondheid, minima, sport, integratie en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) worden geen aparte visienota's meer geschreven, maar geeft dit beleidsplan de richting voor de uitvoering.

Nieuwe eisen

Als gevolg van een aantal veranderde wetten en regels stelt het Rijk nieuwe eisen aan gemeenten. Dit beleidsplan gaat daarop in. Daarnaast speelt de koppeling van de Zorgverzekeringswet (Zvw) met de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz). Het gevolg is dat er in de ondersteuning een doorlopende lijn moet zijn vanuit preventie naar zorg. Daarom zijn naast de gemeente ook de huidige zorgkantoren en zorgverzekeraars betrokken bij het opstellen van het integrale uitvoeringsprogramma.

Activiteitenaanbod

Het activiteitenaanbod op het gebied van Meedoen moet goed toegankelijk en samenhangend zijn. Hiervoor zijn twee zaken van belang:

- de kanteling naar integrale dienstverlening, die uitgaat van de vraag van bewoners;

- de ontwikkeling van een Gemeenschappelijke Uitvoerings Organisatie re-integratie (GUO) waarin de uitvoeringstaken op het gebied van arbeidsparticipatie beter op elkaar zijn afgestemd.

Elk jaar maken we een integraal uitvoeringsprogramma, waarin staat wat we met partners in de stad gaan doen. Deze uitdaging gaan we aan met de partners in de stad.

1.2 Meedoen: wat betekent het?

Bij Meedoen onderscheiden we zes doelgebieden waarop de activering of participatiebevordering gericht is¹. Alle zes zijn voor ieder mens belangrijk. Kwetsbare mensen hebben steun nodig bij het realiseren van één of meerdere doelen.

De zes doelgebieden zijn:

1. **Zelfstandig functioneren:**
Zorg of hulpverlening gericht op ondersteuning en motivering bij de basiszorg voor de persoon zelf;
2. **Sociale contacten:**
Het in contact brengen van kwetsbare mensen met andere mensen of hen helpen de contacten te intensiveren;
3. **Maatschappelijk deelnemen:**
Deelnemen aan activiteiten buiten het eigen huis en buiten de eigen sociale kring;
4. **Maatschappelijk bijdrage:**
Activiteiten waarbij de betrokkene een actieve bijdrage levert aan de maatschappij of zich daarop voorbereidt;
5. **Opdoen van vaardigheden:**
Vergroten van kennis en vaardigheden voor werk, vrijwilligerswerk of maatschappelijke activiteiten en leren om redzaam te worden of te blijven

¹ Participatiewiel: een andere manier van kijken. Movisie 20120.

6. Betaald werk:

Toeleiding naar reguliere banen in organisaties of gesubsidieerde banen.

Vaak gaat het bij Meedoen om een combinatie van de verschillende bovenstaande doelen. Het alleen onderhouden van sociale contacten betekent niet dat men volledig meedoet.

Beleidsplan Meedoen en 'Iedereen Actief!' vullen elkaar aan

In dit beleidsplan ligt het accent vooral op de eerste vier doelgebieden. In het beleidsplan 'Iedereen Actief! 2013' ligt het accent op de laatste twee doelen. 'Iedereen Actief!' stelt dat iedereen in het kader van re-integratie de plicht heeft om een bijdrage te leveren aan de maatschappij, in welke vorm dan. Daarmee vullen de beleidsplannen elkaar aan. Voor de jeugd is er een apart beleidsplan, 'Van wieg naar werk'.

1.3 Om wie gaat het?

Landelijk onderzoek² laat zien dat 80% van de Nederlandse bevolking vrijwel zijn hele leven zelfredzaam is. Deze mensen zorgen voor zichzelf of doen zelf een beroep op hun sociale netwerk. De zorg voor hen bestaat vooral uit mantelzorg, informele zorg, zorg in eigen netwerken en gearrangeerd vrijwilligerswerk.

Permanente ondersteuning voor vijf procent

De andere 20% van de bevolking krijgt dat niet voor elkaar. Bij driekwart van hen is dat een tijdelijke kwestie: zij zijn soms een tijdje de regie over hun leven kwijt, maar kunnen die met tijdelijke ondersteuning weer terug krijgen. De overige 5% van het totaal heeft blijvende ondersteuning nodig om de regie over het leven te houden of is niet in staat de sturing op het eigen leven terug te krijgen.

Kwetsbare én weerbare inwoners

In dit beleidsplan gaat het bij Meedoen om het deelnemen van alle inwoners aan de samenleving. Het stimuleren van meedoen richt zich zowel op kwetsbare als weerbare mensen. Kwetsbare inwoners hebben ondersteuning van medeburgers en/of maatschappelijke instellingen nodig om zelfredzaam te zijn en te kunnen deelnemen aan de samenleving. Weerbare mensen kunnen de eerste groep mensen ondersteuning bieden, in welke vorm en op welke basis dan ook. Dat zijn de mensen die in hun omgeving de gebruikelijke zorg geven, mantelzorg verlenen of vrijwilligerswerk doen. Daarnaast zijn er bedrijven en maatschappelijke organisaties die mensen met een beperking of een achterstand een kans willen geven.

De doelgroep

In dit beleidsplan gaat het om mensen die:

- gebruikmaken van voorzieningen die bijdragen aan gezond, actief en zinvol leven;
- gestimuleerd worden om actief te zijn in eigen wijk, dorp, stad of maatschappelijke organisaties;
- zich nuttig willen maken via vrijwilligerswerk, maar het moeilijk vinden om dat zelfstandig te realiseren;
- complexe problemen hebben en die, als onderdeel van de hulp die ze krijgen, aan hun zelfstandig functioneren of het verbeteren van sociale contacten werken;
- door omstandigheden in sociaal isolement zijn geraakt en mee willen doen aan activiteiten buitenshuis;
- geen uitzicht (meer) hebben op werk en meer zorg nodig hebben;
- (onvrijwillig) mantelzorger zijn geworden en daarbij ondersteuning nodig hebben.

Vertretpunt: wat men (nog) kan

Er wordt een toenemend beroep op mensen en organisaties gedaan om bovenstaande mensen te ondersteunen. We brengen een beweging op gang waarbij we kijken naar wat mensen met problemen zelf kunnen. Mensen kunnen meer als ze in hun kracht staan, dan wanneer de nadruk ligt op hun beperkingen. Krijgen ze ondersteuning in wat ze (nog) kunnen, dan groeit hun zelfvertrouwen en realiseren ze meer. Uiteindelijk kan dan ieder mens naar vermogen meedoen.

² Burgerkracht. De toekomst van het sociaal werk in Nederland, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. April 2011.

2. Begrippen en uitgangspunten

2.1. Zelfredzaamheid en wederkerigheid

Deventer wil een gemeente zijn met een hechte sociale structuur, die het mogelijk maakt dat iedereen aan de samenleving kan meedoen. Het beleidsplan is gebaseerd op de gedachte dat mensen een eigen verantwoordelijkheid hebben, voor zichzelf, voor hun omgeving en voor de samenleving.

- **Eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en eigen kracht:**

Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun bestaansonderhoud, hun leven en leefomstandigheden. Door ingrijpende gebeurtenissen zoals ziekte, ontslag of echtscheiding kan behoefte aan ondersteuning ontstaan. Deze ondersteuning is gericht op zelfredzaamheid en het benutten van de eigen kracht, zodat iemand in staat is weer zelf de verantwoordelijkheid te nemen.

Deventer heeft van oudsher een sociaal klimaat met een sterke verbondenheid tussen inwoners. Vanuit een traditie van naoberschap leveren velen een actieve bijdrage aan sociale verbanden in de dorpen, wijken en buurten. Een sociale bewogenheid en bedrijvigheid waar Deventer trots op is en die we koesteren.

Mensen moeten hun kwaliteiten optimaal kunnen inzetten voor zichzelf, hun omgeving en daarmee voor de stad en de dorpen. De gemeente stelt een groot vertrouwen in de inwoners en gaat uit van de talenten die aanwezig zijn bij individuen en groepen mensen.

De gemeente Deventer gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en mogelijkheden van inwoners. Informele netwerken, sociale structuren, vrijwilligers en mantelzorgers worden gewaardeerd en waar nodig en mogelijk geactiveerd, ondersteund, versterkt en benut.

- **Meedoen en wederkerigheid:**

Iedereen, ook mensen met een beperking en chronisch ziekten, moet volwaardig kunnen meedoen. We streven naar deelname op alle levensterreinen, zoals de woon- en leefomgeving, dagbesteding in de vorm van arbeid, onderwijs of dagactiviteiten, lichamelijke en geestelijke gezondheid en inkomen. Iedereen heeft een zinvolle dagbesteding en mogelijkheden tot ontplooiing. Men verricht betaald werk, neemt deel aan het verenigingsleven of bezoekt een evenement.

Iedereen helpt naar vermogen mee, als betrokken burger, vrijwilliger of mantelzorger. We verwachten dat inwoners meedoen aan de ontwikkeling van beleid via inspraak en actief burgerschap. Mensen die een bijstandsuitkering krijgen, doen, vanuit de wetgeving naar vermogen, iets terug voor de samenleving, of boeken vooruitgang door deel te nemen aan activiteiten.

Iedereen wordt bij de samenleving betrokken en doet naar vermogen mee. Deventer wordt op alle levensterreinen voor elke inwoner toegankelijker, door rekening te houden met verschillen tussen mensen. Indien nodig worden mensen integraal (alle levensterreinen en door de partners als eenheid) geholpen en ondersteund.

Krijgt iemand een bijstandsuitkering dan moet hij of zij een tegenprestatie leveren.

2.2 De uitgangspunten voor Meedoen

Voor het realiseren van de bij 2.1 beschreven visie zijn vier uitgangspunten geformuleerd. Door te denken en te werken vanuit deze uitgangspunten ontstaat meer eenheid in beleid en uitvoering. Daarmee benutten we de kracht van mensen, de kennis en kunde van beroepskrachten en de mogelijkheden en middelen van de gemeente optimaal.

1. De eigen kracht en de ondersteuningsvraag van mensen staan centraal:

Het denken en werken vanuit de mogelijkheden en talenten van mensen staat centraal. We laten het vinden van oplossingen meer over aan de mensen zelf en hun omgeving. Deventer stimuleert eigen initiatieven en groepsinitiatieven en verschaft zo nodig faciliteiten. Bij complexe problemen kan iemand ondersteuning krijgen van een professional. Tijdens een gesprek bepalen ondersteuner en bewoner samen de behoefte. Vervolgens kijken ze wat er nodig is om weer mee te doen. Daarbij zoeken ze een passende oplossing in de directe omgeving van de inwoner: wat kan hij in eigen kring organiseren en wat is nodig aan ondersteuning met algemene, collectieve of individuele voorzieningen. De gemeente wil deze aanpak meer op gang krijgen. Aanzetten hiertoe zijn de ontwikkeling van de buurtcoach en de presentiewerker.

2. Preventie:

Problemen voorkomen, problemen op tijd signaleren en verhelpen: daar draait het om bij preventie. Mensen uit iemands omgeving, maar ook organisaties zoals kerken en verenigingen kunnen problemen voorkomen of tijdig signaleren, zodat snel ingrijpen mogelijk is. Voor iedereen beschikbare preventieve maatregelen kunnen sociaal-maatschappelijke problemen voorkomen. Ze dragen eraan bij dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en meedoen aan de samenleving. Goed onderwijs, gezond en actief leven, zinvolle dagbesteding, zorg- en aanleunwoningen, een veilige leefomgeving en sociale contacten helpen daarbij. Er moet een duidelijke doorgaande lijn zijn van preventie naar zorg. De gemeente werkt daarom nauw samen met het zorgkantoor en zorgverzekeraars.

3. Wijk, buurt, kerngerichtheid:

De wijk, de buurt of de kern heeft een menselijke maat die bij uitstek geschikt is voor het organiseren van ondersteuning dicht bij de inwoner. Zo sluit deze aan bij de leef- en belevingswereld van mensen. Voor de meeste mensen, en zeker voor (oudere) mensen met een beperking en kinderen, zijn nabijheid, vertrouwdheid en toegankelijkheid van zorg-, welzijn- en gemakvoorzieningen en diensten heel belangrijk.

In de wijk/kern moeten binnen- en buitenruimten beschikbaar zijn, afgestemd op de behoeften van jong en oud om te spelen en te sporten, te ontspannen, elkaar te ontmoeten en samen activiteiten te ontplooiën. Daarbij is de aansluiting tussen sport en onderwijs belangrijk.

Ook moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, met name voor mensen met een beperking. De inrichting van de woonomgeving is toegankelijk en veilig. Het succes van maatschappelijke ondersteuning is grotendeels afhankelijk van de inzet van bewoners voor elkaar.

Sociale samenhang is hierbij van cruciaal belang, want bewoners die elkaar kennen en zich betrokken voelen bij hun buurt en hun burens zetten zich makkelijker voor elkaar in.

Leefbaar en levensloopbestendig

Kortom: het gaat om het ontwikkelen van leefbare en levensloopbestendige wijken en kernen, die de zelfredzaamheid van bewoners vergroten en individuele zorgvragen van burgers verminderen. Wijken en kernen waar mensen zo lang mogelijk kunnen blijven wonen en hun sociale netwerk in stand houden. Het reeds jaren bestaande overleg 'Kopgroep Wonen, Welzijn en Zorg', waaraan zo'n 22 organisaties deelnemen, werkt integraal samen op deze gebieden.

4. Samenhang en afstemming

Als de vraag van de burger centraal staat, wordt duidelijker welke samenhang er is tussen de ondersteuning op verschillende levensterreinen. Door een integrale benadering worden beleidsvelden met elkaar verbonden. Integraal beleid en integrale uitvoering leiden tot organisatorische veranderingen en efficiency, zodat er ruimte is voor een bredere inzet van regelingen, financiële middelen en aansturing. Dit is doorgaans een proces dat vraagt om een sterke regie. In dit beleidsplan en het beleidsplan 'Iedereen Actief' wordt daarmee een start gemaakt.

Voorbeeld: het Bijzondere zorgteam (BZT)

Het BZT zorgt ervoor dat iedereen met meerdere problemen tegelijk goed geholpen wordt. Door de verschillende aanpakken van mensen met meerdere problemen te bundelen werken we effectiever en efficiënter. Twee aanpakken met twee coördinatoren kosten meer geld. Nu kan het beste uit de aanpakken gebundeld worden tot de optimale aanpak.

Bij integraliteit gaat het ook om beleid dat een samenleving bevordert waar iedereen dezelfde rechten, plichten en mogelijkheden heeft. Daarbij worden in beleid zowel algemene maatregelen voor alle inwoners vastgelegd, als maatwerkmaatregelen voor mensen met een beperking of belemmering die gelijke behandeling en gelijkwaardigheid waarborgen en uitsluiting voorkomen. De ontwikkeling van inclusief beleid is van belang voor alle aspecten van de samenleving, dus bij de inrichting van de openbare ruimte, informatievoorziening, werk & inkomen, sport, kunst & cultuur, veiligheid, onderwijs, publieke dienstverlening, economische zaken en verkeer & vervoer. Het is denkbaar om dit uit te werken in de ruimtelijke inrichtingsplannen.

3. De vier doelen van 'Samen sterk in mensenwerk'

3.1 Vier beleidsdoelen

1. **Meedoen mogelijk maken:**
Actieve en gezonde maatschappelijke deelname mogelijk maken.
2. **Versterken van het zelforganiserend vermogen van (groepen) inwoners:**
Versterken van de sociale verbanden en beter samenspel tussen niet-professionals en professionals.
3. **Eigen kracht mogelijk maken:**
Luisteren naar wat de klant wil (vraaggestuurd) en daar organisatie en aanbod van de dienstverlening, gericht op meedoen, op afstemmen.
4. **Niemand tussen wal en schip:**
Toegankelijke professionele ondersteuning voor kwetsbare burgers.

3.2 Meedoen mogelijk maken

De gemeente heeft al jarenlang een goed beleid voor mensen die moeilijk kunnen meekomen in de samenleving. Mensen hebben niet alleen recht op het vervullen van eerste levensbehoeften zoals voeding, woning en kleding, maar ook op een goede sociale omgeving. Mensen moeten zich optimaal kunnen ontplooiën en hun persoonlijke kwaliteiten kunnen ontwikkelen. Die kwaliteiten heeft de lokale samenleving nodig om samen te kunnen groeien en voor elkaar te blijven zorgen. Deventer ondersteunt bijvoorbeeld volwassenen en gezinnen met een laag inkomen. De gemeente biedt hen mogelijkheden om mee te doen en inkomensondersteunende maatregelen, zoals de financiële regeling vanuit de gemeente. Er is speciale aandacht voor kinderen die in armoede leven, om te zorgen dat ook zij kunnen deelnemen aan sport, kunst & cultuur en vrijetijdsactiviteiten.

Nieuwkomers

Ook voor nieuwkomers in de gemeente is het belangrijk dat zij de mogelijkheden en ondersteuning krijgen om volwaardig te kunnen functioneren in de samenleving. Daarmee wordt voorkomen dat er achterstanden ontstaan. Om eigen kracht niet af te remmen staat ook hierbij de eigen verantwoordelijkheid voorop en is wederkerigheid van belang. De gemeente biedt nieuwkomers de kans hun kwaliteiten in te zetten voor de lokale samenleving.

Participatieladder

De mate waarin mensen meedoen in de samenleving bepalen we met behulp van de participatieladder. Deze onderscheidt zes niveaus:

Met een beperkt aantal vragen wordt in kaart gebracht in welke situatie iemand zich bevindt en wat het participatiepotentieel is (welke mogelijkheden iemand heeft om meer mee te doen). Ook geeft de participatieladder inzicht in de vorderingen die iemand maakt. Een nadeel van de ladder is, dat het lijkt of de hoogste treden waardevoller zijn dan de lagere en dat men zich maar op één trede tegelijk kan bevinden. Kwetsbare mensen kunnen bovendien tijdelijk of permanent steun nodig hebben op elk niveau.

De participatieladder is daarom vooral bruikbaar om de resultaten van participatiebevorderende maatregelen te meten.

Doelstelling:

Alle inwoners worden bereikt en naar vermogen, gestimuleerd, verleid en uitgedaagd om mee te doen in de samenleving.

Aan de volgende onderwerpen gaan we meetbare indicatoren verbinden:

Inwoners moeten worden gestimuleerd en uitgedaagd om meer te bewegen. Lekker bewegen is goed voor lichaam en geest en kan overgewicht bij volwassenen en kinderen voorkomen. Door een uitgekiend programma van verenigings-sport, breedtesport, sportevenementen en het Olympisch netwerk van 'Deventer gaat voor Gezond' kan dit bereikt worden. Ook mensen met een beperking moeten volop kunnen bewegen. Dat kan alleen wanneer er voldoende toegankelijke sportaccommodaties zijn met een aantrekkelijk en gevarieerd sportaanbod.

We willen een toegankelijk en toereikend aanbod van zorg-, welzijn-, sport- en cultuuractiviteiten in de wijken realiseren. Dit houdt de wijken leefbaar en draagt bij aan een hechte sociale structuur. Het stimuleert jong en oud om mee te doen.

Ouderen moeten zo lang mogelijk in hun eigen huis kunnen blijven wonen, ook als zij beperkingen hebben. We willen de zorg dicht bij de mensen organiseren en de omgeving volop bij de zorg betrekken. Ook willen we vereenzaming voorkomen. Een toereikend en toegankelijk aanbod zorg- en welzijnsactiviteiten is dan een voorwaarde.

Een hechte sociale structuur en een goed aanbod van voorzieningen op wijkniveau draagt ook bij aan het psychisch welbevinden van mensen. Deventer wil het aantal inwoners dat een hoge mate van risico loopt op angst en depressiviteit naar beneden brengen.

Het aantal jongeren dat zorgelijk scoort op het terrein van psychisch welbevinden moet afnemen. Ook moet het (overmatig) gebruik van alcohol bij jong (en oud) teruggedrongen worden. Jeugd en ouders moeten met opgroei- of opvoedvragen en -problemen terecht kunnen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Armoede kan meedoen belemmeren. Door inkomensondersteunende en participatiebevorderende (preventieve) maatregelen moet het aantal (potentiële) minima afnemen.

Anderstaligen kunnen alleen volop meedoen in Deventer wanneer zij het Nederlands op minimaal niveau A2 (niveau inburgeringsexamen) beheersen. Het aanbod moet het spreken, luisteren, lezen en schrijven bevorderen.

3.3 Versterken van het zelforganiserend vermogen van (groepen) inwoners

Sociale samenhang gaat over contact, ontmoeting en gezamenlijke activiteiten met als doel de wederzijdse ondersteuning te versterken. De sociale netwerken van mensen zijn belangrijk voor het geven en krijgen van informele ondersteuning en zorg. In Deventer is de betrokkenheid bij elkaar en bij de omgeving groot. Als bewoners dat willen, kunnen professionele organisaties dit actieve burgerschap verder helpen ontwikkelen. Hierbij is het, zeker in bepaalde wijken, belangrijk dat de professional goed contact kan leggen met andere culturen. We moeten voorkomen dat actieve burgers overbelast raken. Professionals stellen zich meer dan voorheen dienstbaar op en stellen de vraag en het initiatief van de burger centraal. Zij:

- onderzoeken/inventariseren mogelijkheden van mensen;
- formuleren samen met hen een passend resultaat;
- maken samen met mensen een plan om stapsgewijs te werken aan dat resultaat;
- werken nauwer samen met collega-professionals.

Doelstelling:

Meer inwoners voelen zich medeverantwoordelijk en zetten zich actief in voor de leefbaarheid en de sociale samenhang in de leefomgeving, gestimuleerd door professionals, vrijwilligersorganisaties en verenigingen.

Aan de volgende onderwerpen gaan we meetbare indicatoren verbinden:

We willen dat het aantal Deventenaren dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid van de buurt stijgt. Ook het aantal dat zich actief (vrijwillig of via wederkerigheid) inzet voor de buurt moet omhoog.

Om het zelforganiserend vermogen te versterken stimuleren we samenwerkingsverbanden tussen professionals, groepen burgers, vrijwilligersorganisaties en verenigingen die een vernieuwde werkwijze beogen.

Gebrek aan informatie belemmert het zelforganiserend vermogen. Iedereen moet volop informatie en advies over wonen, welzijn, sport, cultuur en zorg kunnen krijgen via een centraal aanspreekpunt in de directe nabijheid.

3.4 Eigen kracht mogelijk maken

De gemeente biedt algemene en preventieve voorzieningen die voor iedere inwoner toegankelijk zijn, zoals buurthuizen en sporthallen, goed onderwijs, opbouwwerk en informatie en advies. Als iemand desondanks problemen ondervindt bij zijn zelfredzaamheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer, zal hij op zoek gaan naar ondersteuning.

In veel gevallen zal hij zelf in staat zijn die ondersteuning te organiseren door een beroep te doen op zijn sociale netwerk, mantelzorg of vrijwilligers. Soms is men niet in staat op eigen kracht een oplossing te vinden. Voor die mensen moet informatie en advies en cliëntondersteuning in de wijk/kern beschikbaar zijn.

Vraaggestuurde werkwijze

Tijdens een (keukentafel)gesprek bij de persoon thuis of in het ondersteuningspunt in de wijk/kern, komen de verschillende levensterreinen van de persoon in kwestie aan de orde, zoals wonen, sociale contacten en dagbesteding. Samen wordt nagegaan wat iemand zelf of met hulp van zijn omgeving kan doen om zijn situatie te verbeteren. Een eigenkrachtconferentie is hier een hulpmiddel bij. Pas daarna wordt gekeken naar algemene of collectieve oplossingen en zo nodig naar individuele voorzieningen en diensten. Door deze vraaggestuurde werkwijze kan een bewoner eerder zelf de regie voeren en vanuit eigen kracht meedoen.

Doelstelling:

Meer inwoners zijn in staat om zelf hun eigen ondersteuning te organiseren en de omgeving en dienstverlening sluiten hierop aan.

Aan de volgende onderwerpen gaan we meetbare indicatoren verbinden:

Om de doelstelling te kunnen realiseren moeten die organisaties of organisatieonderdelen die cliëntondersteuning bieden samenwerken op basis van een gemeenschappelijke visie, protocol en afspraken. Samen passen zij de methodiek van vraagverheldering en eigen kracht op alle leefgebieden toe. Hierdoor zal het gebruik van individuele voorzieningen Wmo afnemen.

We verwachten van onze inwoners dat zij naar vermogen meedoen in Deventer. We sporen hen aan actief te zijn in de samenleving. We positioneren meedoen niet als iets wat van de gemeente moet, maar als iets wat je als mens doet. Om iedereen te kunnen bereiken, communiceren we in heldere taal wat we van inwoners verwachten en wat zij van de gemeente kunnen verwachten.

Om bij mensen eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid te realiseren zijn er meer mantelzorgers nodig. Ook doen we een groter beroep op bestaande mantelzorgers. Adequate ondersteuning moet uitval voorkomen.

Er komt één brede Meedoenraad, waarmee de gemeente overleg voert. De Meedoenraad en de gemeente zorgen dat er een model is ontwikkeld waarbij iedere inwoner kan reageren op het Meedoenbeleid.

3.5 Niemand tussen wal en schip

Mensen die met meerdere problemen kampen, zijn vaak niet in staat de juiste hulpvraag te stellen. Ook zijn er mensen die hulp afwijzen of mijden. In deze situaties werkt de gemeente samen met de uitvoerende partners volgens het principe van één trajectplan/zorgplan en één verantwoordelijke hulpverlener/casusmanager.

Blinden en slechtzienden voelen de plattegrond van de binnenstad.

Regeerakkoord

‘Eén gezin, één plan, één regisseur’ is het uitgangspunt bij de decentralisaties in het sociale domein: bij de Participatiewet, Wmo en jeugdhulpverlening. Dit vraagt ook één budget en één verantwoordelijke van overheidszijde. Er komt een einde aan de praktijk waarbij vele hulpverleners langs elkaar heen werken bij de ondersteuning van één gezin. Dit uitgangspunt van het regeerakkoord biedt de gemeente de mogelijkheid een samenhangend aanbod van toegankelijke hulp en ondersteuning te organiseren en gespecialiseerde vormen van zorg efficiënter in te zetten.

Decentralisatie Awbz-indicatie begeleiding

De gemeente krijgt door wettelijke veranderingen meer taken bij het ondersteunen van inwoners. In 2009 is de ondersteuning voor de lichtste groep inwoners die ondersteunende begeleiding vanuit de Awbz ontving, overgegaan van de Awbz naar de gemeente.

Het is onduidelijk wanneer de decentralisatie Awbz functie begeleiding plaatsvindt. Besloten is om het niet in 2013 te laten plaatsvinden. De decentralisatie betekent een wetswijziging van de Awbz en de Wmo. De gemeenten krijgen er een nieuwe ondersteuningsvraag bij. In de Awbz vervalt de indicatie Begeleiding. De gemeente zal samen met alle betrokkenen naar nieuwe vormen van ondersteuning voor deze mensen zoeken. De invulling van deze nieuwe taak zal volledig gebeuren in de lijn van dit beleidsplan.

Decentralisatie jeugdzorg

De jeugdzorg wordt in 2015 gedecentraliseerd naar gemeenten. De decentralisatie omvat alle onderdelen: de jeugdzorg die nu een verantwoordelijkheid is van de provincie, de gesloten jeugdzorg onder regie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, de jeugd-GGZ die onder de ZVW valt, de zorg voor lichtverstandelijk gehandicapten jongeren op basis van de Awbz en de jeugdbescherming en jeugdreclassering van Veiligheid en Justitie. Deze decentralisatie wordt gecoördineerd op het ministerie van VWS.

Doelstelling:

Alle kwetsbare inwoners³ die niet zelf in staat zijn om hun ondersteuning te organiseren, worden ondersteund en gestimuleerd om hun zelfredzaamheid en hun deelname aan het maatschappelijk leven te vergroten.

Aan de volgende onderwerpen gaan we meetbare indicatoren verbinden:

We willen huisuitzettingen zoveel mogelijk voorkomen en maken daarover afspraken maken met woningcorporaties.

Het aantal kwetsbare mensen dat zware ondersteuning nodig heeft, moet afnemen. We stimuleren dat kwetsbare burgers met meervoudige problematiek (3 uit 8 leefgebieden) 'in traject' zijn en ondersteuning ontvangen gericht op wonen, zorg, werk en inkomen. Er komt een aanbod op maat van activering voor kwetsbare burgers, met meervoudige problematiek.

We willen dat alle dak- en thuislozen (waaronder zwerfjongeren) in een traject zijn dat gericht is op wonen, zorg, werk en inkomen. Huisvesting op maat moet hen de stabiliteit bieden die meedoen bevordert.

³ Kwetsbare inwoners zijn personen met meervoudige problemen op diverse leefgebieden. Er zijn minimaal drie problemen op de acht leefgebieden. Hieronder vallen bijvoorbeeld ex-gedetineerden, personen die in aanraking komen met huiselijk geweld, zorgmijders of personen die in de toekomst de Awbz-indicatie begeleiding verliezen.

4. Van doelen naar uitvoering

4.1 Rol van de gemeente

De gemeente staat de komende jaren voor grote ontwikkelingsopgaven. Daarbij wordt van de gemeente verwacht dat zij als regisseur optreedt op het terrein van Meedoen. De gemeente voert de beleidsregie, neemt initiatief, brengt partijen bijeen en werkt interactief. De gemeente positioneert zich als netwerkorganisatie, door als partner deel te nemen aan gezamenlijke initiatieven. Soms is de gemeente alleen op afstand betrokken om zelfsturing van de samenleving mogelijk te maken.

Verder is het belangrijk bewoners op een heldere manier te laten weten wat de gemeente van hen verwacht en wat ze van de gemeente kunnen verwachten. Het in een vroegtijdig stadium betrekken van de adviesraden en burgerplatforms bij beleidsontwikkelingen blijft van groot belang. Zo neemt de Wmo-raad deel aan de klankbordgroep voor het bijzondere zorgteam.

Voor de gemeentelijke organisatie betekent het een (door-)ontwikkeling van de organisatiecultuur waarin vanuit (de vraag van) de burger gedacht en gehandeld wordt. Dit leidt tot een verdere ontwikkeling van competenties. Ook is een stevige regie op de afstemming en samenwerking tussen de gemeentelijke strategie-, beleid- en uitvoeringseenheden nodig.

De gemeente borgt de kwaliteit door binnen alle beleidsterreinen te sturen op resultaten. Daarbij krijgt de kleine groep mensen die specifieke behoefte aan ondersteuning heeft extra aandacht. Denk aan specifieke ondersteuning voor mensen met een verslaving of geestelijke gezondheidsprobleem. Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma geeft aan hoe dit wordt gerealiseerd.

4.2 Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma 'Werken aan meedoen'

Het uitvoeringsprogramma 'Werken aan meedoen' is een jaarlijkse uitwerking van dit beleidsplan 2012-2015. De gemeente voert de regie op de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma. De uitwerking op onderdelen gebeurt in nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties.

Het doel

Het uitvoeringsprogramma is een middel om de visie en doelstellingen in dit beleidsplan te realiseren. Het is een transparant en concreet plan voor de integrale aanpak van de meedoenopgave voor dat jaar met de bijbehorende kosten.

Integraal

Het plan geeft een aanpak op maat, waarin bewoners en hun behoefte aan ondersteuning op de verschillende levensterreinen centraal staan. Daarbij zijn zelfredzaamheid en het bevorderen van meedoen aan de samenleving het doel. Waar mogelijk worden activiteiten op het niveau van wijken/buurten/kernen geformuleerd.

Vanaf 2013 maakt de gemeente met alle partners in de stad een Meedoen-uitvoeringsprogramma, met daaraan gekoppeld de bedragen per activiteit. In 2012 is dit nog groten-deels per beleidsveld tot stand gekomen en georganiseerd vanuit de gemeente. Het uitvoeringsprogramma 2012 is een voortzetting van de activiteiten die in 2011 en eerder zijn gestart. In 2012 maken gemeente en andere partijen een nieuwe opzet vanuit de vraag van bewoners.

De ambitie

In het uitvoeringsprogramma staat hoe alle partijen de doelen willen gaan realiseren. In het programma komt ook de integratie tussen leefgebieden en activiteiten van partners tot uiting. De ambitie is om het jaarlijkse uitvoeringsprogramma te ontwikkelen tot een sturend instrument voor de integrale beleidsontwikkeling en uitvoering van de opgave Meedoen. Het moet zorgen voor een toename van de kwaliteit van ondersteuning door verschillende partijen. Het uitvoeringsprogramma geeft ook een antwoord op de aangekondigde wettelijke veranderingen.

Elk jaar wordt op basis van de vraag/behoefte een plan gemaakt dat past bij de inhoudelijke prioriteiten en de financiële middelen die de raad (beschikbaar) stelt en waarop zij kan sturen.

De actiepunten in het uitvoeringsprogramma zijn richtinggevend voor de interne werkplannen van gemeente en partners met betrekking tot Meedoen.

4.3 Monitoring en evaluatie

Verantwoording naar inwoners, gemeenteraad en Rijk

Uit de wetten die betrekking hebben op Meedoen, vloeien informatieverplichtingen voort. Zo moet de gemeente op grond van artikel 9 van de Wmo bepaalde prestatiegegevens over de maatschappelijke ondersteuning registreren en deze jaarlijks voor 1 juli publiceren. Ook moet de gemeente gegevens aan het Rijk verstrekken, die ze verwerkt tot een vergelijkend overzicht van alle gemeenten: de jaarlijks Wmo-benchmark. Daarnaast laat registreren en monitort de gemeente gevallen/klachten conform de Wet huiselijk en eengerelateerd geweld en antidiscriminatie.

De raad kan daarnaast op ieder gewenst moment informatie opvragen.

Doel van deze verantwoordingen is om raad, adviesraden, burgers en maatschappelijke instellingen en organisaties in staat te stellen de prestaties van hun gemeente te beoordelen en eventueel te vergelijken met prestaties van andere gemeenten. Zo kan geleerd worden van de uitvoeringspraktijk en is bijsturing mogelijk.

Meedoenmonitor

'Samen sterk in mensenwerk' brengt veel veranderingen. Het is belangrijk de effecten van de gemeenschappelijke inzet van alle betrokkenen te meten en te volgen. De kosten van maatschappelijke investeringen worden gemeten en vergeleken met de baten in economische en sociale zin. Hiervoor wordt een Meedoenmonitor ontwikkeld, waarbij we zo veel mogelijk gebruik maken van bestaande instrumenten (zoals de landelijke Wmo-benchmark, het lokale klanttevredenheidsonderzoek, de jeugdmonitor en de armoedemonitor). De informatie uit de monitor en eventuele nieuwe toekomstige ontwikkelingen, kunnen het noodzakelijk maken nadere keuzes te maken en het uitvoeringsprogramma aan te passen.

4.4 Ten slotte

Deze beleidsplan is geworteld in een steeds breder gedeeld gevoel van urgentie dat wezenlijke veranderingen nodig zijn om te komen tot een betere opbrengst van de vele inspanningen van burgers, uitvoeringsorganisaties en gemeente. Het gaat om 'meer doen met minder', de vragen van burgers leidend te laten zijn voor handelen, zorg en ondersteuning dicht bij mensen organiseren en een andere manier van (samen)werken. Met als doel dat uiteindelijk iedereen zo goed mogelijk kan meedoen aan de samenleving.

Het Deventer meedoenbeleid en de beleidsuitvoering blijven de komende jaren volop in beweging. Dit beleidsplan geeft de richting aan en de handvatten voor deze ontwikkeling.

De kracht van mensen en de kracht van de Deventer samenleving staan hierin centraal.

Samen zijn we sterk in mensenwerk!

Colofon

Uitgave : Gemeente Deventer
Tekst : Gemeente Deventer
Vormgeving : AMGdesign Deventer
Oplage : 200

Datum : januari 2013